

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

забезпечення контролю безпеки харчування школярів в досліджуваному закладі демонструють системні зміни в організації шкільного харчування. Подальші дослідження спрямовані на визначення ефективності цих змін.

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Брухно Р.П., Яворовський О.П., Зінченко Т.О., Коновалова Л.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. З року в рік у світі все більше уваги приділяється питанням безпеки закладів охорони здоров'я. Особливо актуальною ця проблема стає в умовах виникнення різних надзвичайних ситуацій, зокрема, в умовах воєнних конфліктів.

Мета. Дослідити проблему стійкості системи охорони здоров'я України в умовах надзвичайної ситуації соціально-політичного характеру.

Матеріали та методи. У ході дослідження було проведено аналіз звітів системи моніторингу доступності ресурсів та медичних послуг Всесвітньої організації охорони здоров'я, а також офіційних українських статистичних даних і результатів наших власних попередніх досліджень.

Результати. Унаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну, лише на підконтрольних українському уряду територіях, зафіксовано пошкодження або повне руйнування будівель 7% закладів охорони здоров'я (повністю зруйновано було 1% (119 установ), частково пошкоджено 6% (708 закладів)), а 93% установ, на момент аналізу даних, залишалися непошкодженими (або повністю відновленими).

Майже 90% всіх пошкоджень лікувальних закладів була безпосередньо пов'язано з воєнним конфліктом на території України.

У 5% медичних установ виявлено пошкодження обладнання, близько 4% закладів частково або повністю втратили свою функціональність, а 3% працюючих медичних установ стали частково чи повністю недоступними для

населення. Найгіршою ситуація із доступністю та безперебійністю функціонування закладів охорони здоров'я виявилася в Херсонській, Донецькій, Рівненській та Запорізькій областях.

Основними чинниками, що впливають на функціонування закладів охорони здоров'я у воєнний час, стали нестача персоналу (51%), питання безпеки (31%) та руйнування будівель (26%). Головними перешкодами у доступності медичних послуг стали проблеми безпеки (46%), інфраструктурні обмеження (38%) та фізичні бар'єри (19%).

Крім того, в умовах воєнного стану зафіксовано різке зменшення кількості аптечних закладів на території України, що пов'язано не лише з окупацією окремих територій та руйнуванням аптек, а й з ринковою ситуацією в країні.

Значного удару завдають воєнні конфлікти й по кадровому потенціалу у сфері охорони здоров'я. Так, в Україні у 2022 році загальна кількість медичного персоналу зменшилася на 14% порівняно з 2021 роком. Зрозуміло, що найкритичнішою ситуація з кількістю медпрацівників є в у регіонах, де тривають активні бойові дії та на тимчасово окупованих територіях. При цьому, на проблему дефіциту кадрів часто накладається проблема переміщення значної кількості пацієнтів в межах країни. За різними даними, у перший рік повномасштабного вторгнення більше 6 млн українців переселилися в інші регіони України. Зрозуміло, що ці люди претендують на отримання медичних послуг на новому місці проживання, що не може не збільшувати навантаження на системи охорони здоров'я в окремих регіонах.

Не може не звертати на себе увагу й погіршення стану культури безпеки у медичних закладах на фоні воєнної агресії РФ (за 5 показниками із 12), що, в першу чергу, пов'язано із відсутністю стратегії належного розвитку культури безпеки як для медичних працівників, так і для пацієнтів в Україні.

Висновки. Стійкість ЗОЗ в умовах воєнної агресії виступає важливою складовою забезпечення безпеки в системі охорони здоров'я країни. Підвищення культури безпеки в закладах охорони здоров'я може суттєво вплинути на безпеку і стійкість системи охорони здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.